

ཁྱེ་གར་སྐད་དུ་རྣམ་ཚལ་སྐྱེ་བ།

བོད་སྐད་དུ་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མདོ།

ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་བུག་འཚལ་ལོ།།

འདི་སྐད་བདག་གིས་ཐོས་པའི་དུས་གཅིག་ན། སངས་རྒྱལ་བཙུན་ལྷན་འ
དས་ལྷ་ར་རྒྱ་སི་བྱང་སྒོང་སྐྱེ་བའི་རི་དྲུགས་ཀྱི་ནགས་ན་བཞུགས་ཏེ་དེ་ན
ས་བཙུན་ལྷན་འདས་ཀྱིས་ལྷ་སྒྲེའི་དགེ་སྒོང་རྣམས་ལ་བཀའ་སླུལ་བ།

དགེ་སྒོང་དག ང་སྒོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ། འདི་ནི་སྐྱེ་བ་སྐྱུལ་འ
ཕགས་པའི་བདེན་པའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།།
ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། རྣོ་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

На санскрите: धर्मचक्रसूत्र

ДХАРМАЧАКРА СŪТРА

На тибетском: ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་མདོ།

ЧОКИ КОРЛОЙ ДО

На русском: Сутра колеса Дхармы

Кланяюсь Всеведущему!

Такую речь я слышал однажды, Бхагаван пребывал в Варанаси, в роще Ришивадана-Мригадава¹. Тогда Бхагаван провозгласил пятёрке монахов:

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Это святая истина страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

¹ Другой вариант названия этой рощи «Риши-патана мригадава» - «Оленья роща падения мудрецов» (тиб. drang srong lhungs ba'1 ri dwags kyi gnas).

དགོ་སྒོར་དག ང་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ། འདི་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལོ།
 །། འདི་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀུན་འབྱུང་བའོ། འདི་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་འགོག་པའོ།
 འདི་ནི་སྤྱད་བསྐྱེད་འགོག་པར་འགྲོ་བའི་ལམ་མོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ
 །བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ། །ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། རྫོང་དང་། རྟོགས་པ་
 སྐྱེས་སོ། །

དགོ་སྒོར་དག ང་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་འཕགས་
 པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་
 ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ། །ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་།
 རྫོང་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ། །

དགོ་སྒོར་དག ང་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀུན་འབྱུང་
 །པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་སྤང་བར་བྱའོ་ཞེ
 ས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ། །ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་
 །རྫོང་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ། །

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Это страдание, это источник страдания, это прекращение страдания, а это путь, ведущий к прекращению страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением мне должно полностью познать эту святую истину страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением мне должно отбросить эту святую истину источника страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

དགོ་སྒོར་དག ང་སྒོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འགོག་པ་
ཤེས་པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་མངོན་སུམ་
དུ་བྱའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།།ཤེས་པ་དང་།རི
ག་པ་དང་།སྒོ་དང་།རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སྒོར་དག ང་སྒོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འགོག་པ་
ར་འགོ་བའི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་བ
སྐྱེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།།ཤེས་པ་
དང་།རིག་པ་དང་།སྒོ་དང་།རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སྒོར་དག །ང་སྒོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་འཕགས་
པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་ཡོངས་སུ་ཤེས་སོ་ཞེས་ཚུལ་
བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།།ཤེས་པ་དང་།རིག་པ་དང་།སྒོ་ད
ང་།རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སྒོར་དག ང་སྒོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཀུན་འབྱུང
པ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་སྤངས་སོ་ཞེས་ཚུ

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением мне должно проявить эту святую истину знания прекращения страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением мне должно созерцать эту святую истину пути, ведущего к прекращению страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением я полностью познал эту святую истину страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением я отбросил эту святую истину источника страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и

ལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།། ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། རྫོགས་
དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སློང་དག ང་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་འགོག་
པ་ཤེས་པའི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་མངོན་
སུམ་དུ་བྱས་སོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།། ཤེས་
པ་དང་། རིག་པ་དང་། རྫོགས་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སློང་དག ང་སྟོན་མ་ཐོས་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་འགོག་པ་
ར་འགོ་བའི་ལམ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་དེ་ངས་མངོན་པར་ཤེས་པས་བ
སྐྱོམས་སོ་ཞེས་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་མིག་སྐྱེས་སོ།། ཤེས་པ་དང་
། རིག་པ་དང་། རྫོགས་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་སོ།།

དགོ་སློང་དག ང་ཇི་སྲིད་དུ་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ལ་
དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱེད་ཏེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བའི་མིག་
མ་སྐྱེས་ཤེས་པ་མ་ཡིན། རིག་པ་མ་ཡིན། རྫོགས་པ་མ་ཡིན། རྟོགས་པ་མ་སྐྱེས་པ་
དེ་སྲིད་དུ་ང་ལྟ་དང་བཅས་པའི་འདིག་ཉེན་བདུད་དང་བཅས་ཁོངས་པ་

постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением я проявил эту святую истину знания прекращения страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Когда о ранее неслышанных дхармах я должным образом размышлял: «Прямым постижением я медитировал на этой святой истине пути, ведущей к прекращению страдания», – у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение.

– О монахи! Покуда у меня не раскрылись глаза, не родились знание, ведение, понимание и постижение такого двенадцатикратного вращения через троичное повторение этих четырёх святых истин,

до тех пор посредством ума, свободного от ошибочного я не освободился, не осуществил полный выход из этого мира вместе с богами, вместе с марами, вместе с брахмами, вместе с шраманами, вместе с брахманами и другими

དང་བཅས་དགོ་སྒྲོང་དང་བྲམ་ཟེར་བཅས་པའི་སྐྱེ་དགུ་དང་། ལྷ་དང་། མིར་
 བཅས་པ་འདི་ལས་གྲོལ་བ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་།
 རབ་ཏུ་གྲོལ་བ་དང་། སྤྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲམ་པའི་སེམས་ཀྱིས་མང་དུ་གན
 ས་པར་མ་གྱུར་ཅིང་།

དགོ་སྒྲོང་དག །ངས་ལྷ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མ
 རོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་མ་ཤེས་སོ།།

དགོ་སྒྲོང་དག །ངས་གང་ནས་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་
 ལ་དེ་ལྟར་ལན་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་ཏེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་བསྐྱོར་བའི་མི
 ག་སྐྱེས་ཤིང་། ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། རྫོང་དང་། རྟོགས་པ་སྐྱེས་པ་དེ་ན
 ས་ང་ལྷ་དང་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན། བདུད་དང་བཅས་ཁོངས་པ་དང་བཅ
 ས། དགོ་སྒྲོང་དང་། བྲམ་ཟེར་བཅས་པའི་སྐྱེ་དགུ་དང་། ལྷ་དང་། མིར་བཅས་
 པ་འདི་ལས་གྲོལ་བ་དང་། དེས་པར་འབྱུང་བ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། རབ་ཏུ་

существами, богами и людьми, не достиг полной свободы и свободы от пребывания во множестве [рождений].

О монахи! До тех пор я не познал, что называется «непревзойденным совершенно пробужденным полностью завершённым состоянием будды».

– О монахи! Когда у меня раскрылись глаза, родились знание, ведение, понимание и постижение такого двенадцатикратного вращения через троичное повторение этих четырёх святых истин, тогда посредством ума, свободного от ошибочного я освободился, осуществил полный выход из этого мира вместе с богами и из множества рождений вместе с марами, вместе с брахмами, вместе с шраманами, вместе с брахманами и другими существами, богами и людьми, достиг полной свободы и свободы от пребывания во множестве [рождений].

གྲོལ་བ་དང་། སྤྱིན་ཅི་ལོག་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱིས་མང་དུ་གནས་པར་
གྱུར་ཅིང་།

དགེ་སློང་དག ངས་དེ་ནས་སྐྱོན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཚུ
བ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་སོ།།

ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་དེ་བཀའ་སྣུལ་པ་ན་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀློང་གྱི་དང་། ལྟ་བ
ལྟར་ཁྱི་ཆོས་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་ཅིང་དེ་མ་དང་བྲལ་བ་སྐྱེས
སོ།།

དེ་ནས་བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀློང་གྱི་ལ་བཀའ་སྣུལ་པ།
ཀློང་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་སམ། བཙུག་ལྡན་འདས། ཀྱུན་འཚལ་ལོ
།། ཀློང་གྱི་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱུན་ཤེས་སམ། ཀྱུན་ཤེས་སམ། བདེ་བར་གཤེགས་
པ། ཀྱུན་འཚལ་ལགས་སོ།། ཀྱུན་འཚལ་ལགས་སོ།།

ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀློང་གྱིས་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་པས་དེའི་སྤྱིར་ཆེ་དང་ལྡན་པ་ཀློ
ང་གྱི་ཀྱུན་ཤེས་ཀློང་གྱི་ཞེས་ཆོག་སྐྱོད་ལྟུང་སྤྱོད་སོ།།

О монахи! Тогда я познал, что называется
«непревзойденным совершенно пробужденным полностью
завершенным состоянием будды».

Когда был провозглашён этот раздел учения, у
почтенного Каундиньи и восьмидесяти тысяч богов
раскрылись на дхармы незапятнанные и незамутнённые глаза
дхармы.

Тогда Бхагаван спросил почтенного Каундинью:

– Каундинья! Познал ли ты все дхармы?

– Бхагаван! Все познал.

– Каундинья! Всё ли ты познал? Познал ли всё?

– Да, Бхагаван! Всё познал. Да, познал всё.

И так как почтенный Каундинья познал все дхармы, он
был прозван «Почтенный Каундинья» и «Всеведущий
Каундинья».

И якши на поверхности земли провозгласили:
«Почтенный Каундинья познал все дхармы!», – и стали

ཚེ་དང་ལྡན་པ་གོ་ཏེ་རྒྱལ་ཚོས་ཀྱན་ཤེས་སོ་ཞེས་ས་སྐྱའི་གཞོན་སྤྱིན་ནམ
ས་སྤྱ་སྤྱོགས་པར་བྱེད་དེ།

གྲོགས་སོ་དག་བཙུག་ལྡན་འདས་ཀྱིས་སྐྱ་ར་རྩེ་སིར་དང་སྤོང་སྤྱོད་བའི་རི་
དུགས་ཀྱི་ནགས་སུ་ལན་གསུམ་བརྒྱས་ཏེ་ནམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཚོས་ཀྱི
འཁོར་ལོ་ཚོས་དང་ལྡན་པ་དགོ་སྤོང་ངམ། བྲམ་ཟེའམ། ལྷའམ། བདུད་དམ
།ཚངས་པའམ། སུས་ཀྱང་འདིག་རྟེན་དུ་ཚོས་དང་མཐུན་པར་མ་བསྐོར་བ
།སྤྱེ་བོ་མང་བོ་ལ་བན་པ་དང་། སྤྱེ་བོ་མང་བོ་ལ་བདེ་བ་དང་། འདིག་རྟེན་ལ
སྤྱིང་བཅེ་བ་དང་། ལྷ་དང་། མི་ནམས་ཀྱི་དོན་དང་། བན་པ་དང་། བདེ་བའི་
སྤྱིར་བསྐོར་བས་སྐྱའི་རིས་མདོན་པར་འཕེལ་ཞིང་ལྷ་མ་ཡིན་ཀྱི་རིས་ཡོང
ས་སུ་ཉམས་སོ་ཞེས་དབྱངས་སྤྱགས་སོ།།

ས་སྐྱའི་གཞོན་སྤྱིན་ནམས་ཀྱི་སྤྱ་ཐོས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་རྒྱ་བའི་གཞོན་སྤྱི
ན་དང་། རྒྱལ་ཚེན་བཞི་པོའི་རིས་དང་། སུམ་རུ་ཅ་གསུམ་པོའི་ལྷ་དང་། འཐ
བ་བྲལ་དང་། དགའ་ལྡན་དང་། འཕྲུལ་དགའ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱེ
ད་ཀྱི་ལྷ་ནམས་ནས། སྐད་ཅིག་དེ་དང་། ཐང་ཅིག་དེ་དང་། ལུད་ཅམ་དེ་དང་།

славословить:

– Друзья! Бхагаван в Варанаси в роще Ришивадана-Мригадава двенадцатикратным вращением через троичное повторение запустил колесо дхармы, исполненное дхармы, которое ни шраманам, ни брахманам, ни богам, ни марам, ни брахмам – никем в мире не вращалось в соответствии с дхармой, но было повёрнуто для пользы многих рождённых, во благо многих рождённых, из милосердия к миру, в целях, для пользы и во благо богов и людей. В силу этого сторона богов премного возросла, а сторона асуров была полностью повержена!

Услышав слова якшей на поверхности земли, бегущие по небу якши, сторонники Четырёх Махарадж, боги Траястримши, Ямы, Тушиты, Нирманарти и боги Паранирмита-васа-вартина в тот же момент, в то же мгновение и в тот же миг, тем же самым моментом, тем же мгновением и тем же мигом до самых миров Брахмы провозгласили эти слова.

།སྐད་ཅིག་དང་།ཐང་ཅིག་དང་།ཡུད་ཅེས་དེ་ལ་ཚངས་པའི་འདིག་ཉེན་གྱི་
བར་དུ་སྐྱ་སྐྱགས་སོ།།

ཚངས་ཤིས་གྱི་ལྷ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་སྐྱ་སྐྱགས་བར་བྱེད་དེ།གྲོགས་སོ་དག
།བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ལྷ་ར་རྣམས་ལ་བྱང་སྤོང་སྐྱ་བའི་དེ་དྲུགས་གྱི་གན
ས་སུ་ལན་གསུམ་དུ་བརྒྱས་ཏེ་རྣམ་པ་བརྩུ་གཉིས་གྱི་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་
ཚོས་དང་ལྡན་པ་དགོ་སྤོང་ངམ།བམ་ཟེའམ།ལྷ་འམ།བདུད་དམ།ཚངས་པ
འམ།སུས་ཀྱང་འདིག་ཉེན་དུ་ཚོས་དང་མཐུན་པར་འགའ་ཡང་མ་བསྐྱོར་
བ།སྐྱེ་སོ་མང་སོ་ལ་མན་པ་དང་།སྐྱེ་སོ་མང་སོ་ལ་བདེ་བ་དང་།འདིག་ཉེན་
ལ་སྤྱིང་བཅེ་བ་དང་།ལྷ་དང་།མི་རྣམས་གྱི་དོན་དང་།མན་པ་དང་།བདེ་བ
འི་ཕྱིར་བསྐྱོར་བས་ལྷ་འི་ཤིས་མངོན་པར་འཕེལ་ཞིང་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་ཤིས་
ཡོངས་སུ་ཉམས་སོ་ཞེས་དབྱངས་བསྐྱགས་སོ།།

བཙམ་ལྡན་འདས་གྱིས་ལྷ་ར་རྣམས་ལ་བྱང་སྤོང་སྐྱ་བའི་དེ་དྲུགས་གྱི་ནགས་
སུ་ལན་གསུམ་དུ་བརྒྱས་ཏེ་རྣམ་པ་བརྩུ་གཉིས་སུ་ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོ་ཚོ
ས་དང་ལྡན་པ་བསྐྱོར་བས་དེའི་ཕྱིར་ཚོས་གྱི་རྣམ་གྲངས་འདི་ལ་ཚོས་གྱི་

И боги-сторонники Брахмы вторили им славословием:

– Друзья! Бхагаван в Варанаси в роще Ришивадана-Мригадава двенадцатикратным вращением через троичное повторение запустил колесо дхармы, исполненное дхармы, которое ни шраманами, ни брахманами, ни богами, ни марами, ни брахмами – никем в мире не вращалось в соответствии с Дхармой, но было повернуто для пользы многих рождённых, во благо многих рождённых, из милосердия к миру, в целях, для пользы и во благо богов и людей. В силу этого сторона богов премного возросла, а сторона асуров была полностью повержена!

И так как Бхагаван в Варанаси в роще Ришивадана-Мригадава двенадцатикратным вращением через троичное повторение повернул исполненное дхармы колесо дхармы, в силу этого этот раздел дхармы также стал известен, как «Поворот колеса дхармы».

<p>འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་ཞེས་ཚིག་སྒྲ་དྲགས་སུ་བཏགས་སོ།།</p> <p>ཚོས་གྱི་འཁོར་ལོའི་མདོ་རྫོགས་སོ།།</p>	<p>Закончена «Сутра колеса дхармы».</p> <p>На русский язык перевёл и записал Тенгон</p>
---	---